

ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΓΙΑΒΕΡΤΗ, 25 ετών, πολύ όμορφη. ΡΕΝΑ, 32 ετών, όχι και τόσο όμορφη.

(Σ' ένα μικρό, κομψό σαλονάκι, ή Γιλβέρτη κάθεται μόνη και σκεφτική. Έξαφνα μπαίνει μέσα ή Ρένα.)

ΓΙΑΒΕΡΤΗ, (ἀνοίγοντας την ἀγκυλιά της). — Ήρθες, επί τέλους, Ρένα!...

ΡΕΝΑ, (πέφτει με κάποιο διαταγμό στην ἀγκυλιά της Γιλβέρτης). — Καλή μου Γιλβέρτη!

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Αχ, Ρένα, γιατί δεν έρχόσουν τόσες μέρες τώρα να με δής;

ΡΕΝΑ. — Δεν ξέρω... δεν ξέρω κ' εγώ πώς έγινε αυτό. Νόμιζα πως θα ήθελες ίσως να μένω μόνη. Φοβόμουν μήπως σε άνησυχίσω...

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Νά με άνησυχίσεις εσύ;

ΡΕΝΑ. — Τέλος πάντων. Πές μου τί έγινε.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Τά ξέρεις όλα. Σου τά έγραφα. Καί σε περιμένα άναπόμωνα νάρθεις να με παρηγορήσεις.

ΡΕΝΑ. — Δεν τά ξέρω λεπτομερώς. Μου έγραψες ότι ό άντρας σου σ' άπάτησε. Ικάι μόλις τό έμαθες, είχατε μία φοβερή σκηνή. Ύστερα εκείνος έφυγε... Μά όχι, Γιλβέρτη. Δεν πρέπει να χωρίσετε γυ' αυτό. Δεν πρέπει.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Έλα, άς καθήσουμε έδώ κοντά ή μαύ στην άλλη, κ' άς μιλήσουμε.

(Η δυό φίλες κάθονται σ' ένα καναπέ).

ΡΕΝΑ. — Ναί, Γιλβέρτη. Δεν πρέπει να χωρίσετε. Γράψε στον Πέτρο να γυρίσει κοντά σου. Γράψ του πως τόν συγχωρείς.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ, (ἀναστενάζει με πόνο). — Καί τί σημασία θάχε άν τόν συγχωρούσα; Άλλοίμονο!... Άφού ό Πέτρος μ' άπάτησε, αυτό σημαίνει ότι δεν μ' αγαπάει πια.

ΡΕΝΑ. — Όχι, όχι, Γιλβέρτη. Δεν σημαίνει ότι δεν σ' αγαπάει πια... Σε βεβαιώνω εγώ γυ' αυτό. Ό Πέτρος σ' αγαπάει πάντα.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Πώς τό ξέρεις;

ΡΕΝΑ. — Είμαι βέβαιη γυ' αυτό.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Κυ' εγώ σου λέω ότι δεν μ' αγαπάει πια. Μη ζητάς να με παρηγορήσεις, Ρένα. Δεν μ' αγαπάει πια... (Δακρύζει). Είνε ολοκάνερο αυτό άλλοτε. Δεν καταλαβαίνεις λοιπόν τί σου λέω; Ό Πέτρος μ' άπάτησε, μ' άπατάει!...

ΡΕΝΑ. — Ναί, τό καταλαβαίνω... Θέλεις να πής ότι έτυχε να ποθήση για μία στιγμή μία άλλη γυναίκα. Άλλ' αυτό δεν έχει σημασία. Άγαπάει πάντα έσένα.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Δεν καταλαβαίνω...

ΡΕΝΑ. — Θεέ μου! Πώς να σου τό πώ; Ένας άντρας μπορεί να κινή άπιστίες στη γυναίκα του, αλλά κατά βάθος να τής είνε πιστός.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Μιλάς σαν την Πυθία των άρχαίων.

ΡΕΝΑ. — Έχω πιά μεγάλη πείρα της ζωής από σένα, Γιλβέρτη. Έσύ είσαι άκόμα ένα παιδί. Μά δεν μου λές; Πώς έμαθες ότι ό Πέτρος σ' άπατάει;

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Πήρα μία άνόνημη έπιστολή, σχετική μ' αυτό τό ζήτημα. Τήν έδειξα στον Πέτρο. Περιμένα να θυμώσει, να διαμαρτυρηθώ. Μά αυτός ταράχτηκε, κοκκίνισε, προδόθηκε μόνος του. Είνε ένας άνθρωπος που δεν μπορεί να κρυφτεί. Νόμισε, χωρίς άλλο, πως τά ήξερα όλα καί άμολόγησε άμέσως την προδοσία του. Δεν φαντάζεσαι πόσο ταράχτηκε. Μου είπε με φωνή πού έτρεμε: «Δεν είνε τίποτα σοβαρό, άγάπη μου... Παρασύρθηκε χωρίς να τό θέλω... Ναι, είμαι ένοχος... τό ομολογώ... Άλλά πιστεύω ότι θα με συγχωρέσης... Καλύτερα όστόσο να μην ιδιωθώμε για κάποιο καιρό, ως πού να συνέλθης. Φεύγω για τό Ρουέν, στο σπίτι του πατέρα μου. Θα σου γράφω από κει». Αύτά μου είπε κ' έφυγε. Καί τώρα τί να πιστέω, άγαπημένη μου; Πήγε πραγματικά στον πατέρα του, ή πήγε να βρη τη φιλενάδα του;

ΡΕΝΑ. — Όχι, όχι. Είμαι βέβαιη ότι σου είπε την άλήθεια. Ό Πέτρος είνε, χωρίς άλλο, στο Ρουέν. Πρέπει να του γράψης να έπιστρέψη. Μά δεν μου λές άκόμα κάτι; Σου είπε ό Πέτρος ποιά είνε ή φίλη του;

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Όχι. Μά εσύ τί λές; Μπορείς να μαντέψης ποιά είνε αυτή ή γυναίκα; Λές να είνε καμία από τις φίλες μας;

ΡΕΝΑ, (χαμηλώνοντας τά μάτια). — Δεν πιστεύω...

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Ρένα!... Κάτα ξέρεις. Γιατί χαμηλώνεις τά μάτια σου; Κάτι θέλεις να μου πρήψης;

ΡΕΝΑ. — Δεν σου κρύβω τίποτα, άφού σου λέω ότι δεν ξέρω τίποτα...

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Ρένα... Είσαι ή πιά στενή, ή πιά άγαπημένη μου φίλη. Όχι μόνο εγώ, αλλά κ' ό Πέτρος σου έχει άπειρη έμπιστοσύ-

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΟΥ PIERRE VALDAGNE

ΣΕ ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΤΡΕΛΛΑΣ

νη. Μου φαίνεται λοιπόν ότι κάτι θα σου έχη πει. Ναι... ναι, Ρένα. Είμαι βέβαιη σχεδόν ότι ξέρεις εσύ ποιά είνε αυτή ή γυναίκα.

ΡΕΝΑ, (με φωνή σούσμενη). — Δεν ξέρω, Γιλβέρτη, δεν ξέρω, μη με βασανίζεις...

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Ρένα, σ' έξορκίζω... Πές μου την άλήθεια. Τί είδους γυναίκα είνε αυτή; Άν είνε μία περαστική μόνο γνωριμία του άντρός μου, μία γυναίκα πού έτυχε να βρεθώ στο δρόμο του Πέτρον για λίγο μόνο καιρό, τότε τί μπορούσω να ξεχάσω καί να τόν συχωρέσω. Λοιπόν, πές μου, τί ξέρεις; Σ' έξορκίζω, Ρένα.

ΡΕΝΑ, (άποφασιστικά). — Έ, λοιπόν, ναι. Ό Πέτρος μου τά είπε όλα. Τόν έβλεπα διαφορετικά τελευταία, τόν ρώτησα τί έχει καί μου τά έξομολογήθηκε όλα.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Πές μου, πές μου λοιπόν, τί σου είπε;

ΡΕΝΑ. — Μου είπε πως ή πράξι του αυτή δεν ήταν παρά μία στιγμιαία ιδιοτροπία. Μία περαστική μέθη. Μά τώρα είμαι βέβαιη ότι όλα πέρασαν. Καί δεν αγαπά παρά μόνο έσένα, έσένα.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Μά ποιά είνε αυτή ή γυναίκα επί τέλους; Τήν ξέρεις;...

ΡΕΝΑ. — Δεν είνε του κύλιου μας.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Τήν είδες ποτέ;

ΡΕΝΑ, (διαχακτικά). — Μία μονάχα φορά.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Ά, να λοιπόν πού την ξέρεις.

ΡΕΝΑ, (γρήγορα καί ταραγμένα). — Μά δεν την είδα παρά μόνο μία φορά, σου είπα.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Πού;

ΡΕΝΑ. — Σ' ένα ζαχαροπλαστείο. Καθόμουν μόνη σ' ένα τραπέζι, όταν έξαφνα είδα τόν άντρα σου να μπαίνει συνοδευόμενος από μία γυναίκα. Με χωρέθηκες όταν με είδε καί πήγε καί κάθισε, μαζί με τη συνοδό του, λίγο πιά πέρα.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Είνε όμορφη αυτή ή γυναίκα;

ΡΕΝΑ. — Όχι, όχι. Έπειτα λοιπόν από αυτή τη συνάντησι, πείραξα τόν άντρα σου κ' αυτός μου τά όμολόγησε όλα. Άλλά, Γιλβέρτη... Μην παίρνεις μία τέτοια έμφρασι άγωνίας, σε παρακαλώ. Σε βεβαιώνω ότι δεν είνε τίποτα. Ό Πέτρος μου ώρκίστηκε ότι δεν αγαπά παρά μόνο έσένα. Δεν άξίζει άλλοτε να ηληθύς αυτή τη γυναίκα. Δεν είνε όμορφη, καθώς σου είπα. Κυ' άκόμα δεν φανόταν τόσο κακή. Είμαι βέβαιη ότι δεν θα ήθελε να γίνη αίτία της δυστυχίας σου. Παρασύρθηκε κ' αυτή από μία έπικίνδυνη στιγμή. Έτσι, χωρίς να θέλη, όπως κ' ό Πέτρος. Άλλά δεν θέλει να σε χωρίση απ' τόν άντρα σου, ώ, όχι, ποτέ.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Άλλά, δεν με γνωρίζει καθόλου αυτή ή γυναίκα.

ΡΕΝΑ. — Σε γνωρίζει.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Με γνωρίζει;

ΡΕΝΑ. — Σε γνωρίζει από τό λόγια πού τής έλεγε πιά σένα ό Πέτρος.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ. — Τί τής έλεγε;

ΡΕΝΑ. — Τής έλεγε: «Παρασυρθήκαμε από μία πρόλλα, μά εγώ, πρέπει να τό ξέρεις, αγαπάω πάντα τη γυναίκα μου, καί δεν θα ήθελα να τη ληψώ ποτέ».

ΓΙΑΒΕΡΤΗ, (κντίζοντας τώρα με μάτια λάμποντα τη Ρένα). — Καί τί άποκρίθηκε αυτή ή γυναίκα;

ΡΕΝΑ. — Τί άποκρίθηκε; Μά, είπε στον Πέτρο ότι έχει μεγάλο δίχνο καί πως για μία στιγμή τρέλλας δεν άξίζει να χύσης ούτε ένα δάκρυ, εσύ, μία τόσο τίμια γυναίκα. Του είπε άκόμα ότι δεν έπρεπε να έπαναληφθώ ποτέ πια αυτή ή τρέλλα πού κάνανε. Τέλος πάντων, μείνε ήσυχη, Γιλβέρτη. Ό Πέτρος κ' ή φίλη του ώρκίστηκαν να μην ιδιωθούν ποτέ πια. Δεν πρέπει λοιπόν να φοβάσαι τίποτα. Κάλεσε τόν Πέτρο νάρθη σμά σου. Δεν μπορείς να φαντασθής πόσο θα με ληψής έμένα, πού σ' αγαπάω τόσο, άν δεν τόν συχωρέσης τόν Πέτρο.

ΓΙΑΒΕΡΤΗ, (κντίζοντας τη Ρένα κατάματα). — Ρένα... αυτή ή γυναίκα... ή γυναίκα με την όποία με πρόδωσε ό άντρας μου, είσαι... σύ!...

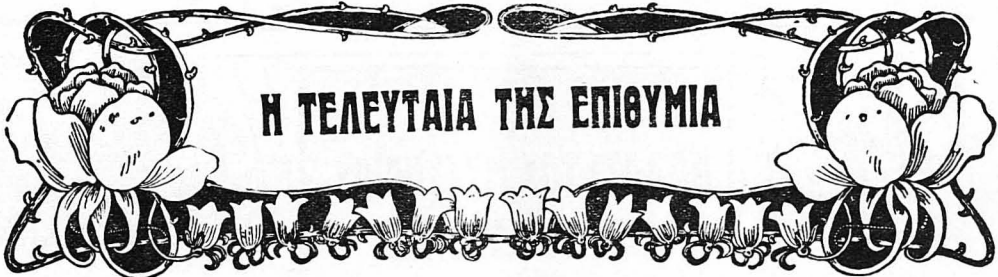
ΡΕΝΑ, (πέφτοντας στην άγκυλιά της Γιλβέρτης). — Άγαπημένη μου!... Άγαπημένη μου!... Άγαπημένη μου!... (Κλαίοντας με λυγμούς). Ντρέπομαι για τόν εαυτό μου... Άλλά σου τό δακρύζω!... Ό Πέτρος κ' εγώ δεν αγαπούμαστε... Φανήκαμε πρελόι, άνανόροι, για μία στιγμή... Άλλά γρήγορα μετανόησαμε... Πίστοπέ με... Ό Πέτρος σ' αγαπάει πάντα... Ύποφέρει κ' αυτός τώρα... Κυ' εγώ πούω πολύ... Έγώ πού ώρκίστηκα να μείνω πιστή στη μνήμη του άντρός μου... Έγώ πού σ' αγαπάω σαν άδελφή. Ντρέπομαι, Γιλβέρτη... Έχω τύψεις... Γι' αυτό άργησα τόσο να ρθώ να σε δω. Δεν ήξερα τί να κάνω... Μου έρχόταν να σου τά πώ όλα... Άκόμιονο, καλή μου Γιλβέρτη!... Είμαστε τώρα κ' οι τρεις δυστυχισμένοι... Ένώ, άν συχωρέσεις τόν Πέτρο, όλα θα διορθωθούν. Θα ξαναγίνετε εύτυχισμένοι έσείς οι δυό. Κυ' εγώ θα ήσυχάσω,

Παρίσι. Νοσοκομείο Νέκερ. 28 Μαΐου.

ΕΚΚΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

TOY MARCEL PREVOST

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΘΥΜΙΑ

«Κυρία, » Βρίσκομαι στο νοσοκομείο Νέκερ και είμαι άρρωστη βαρεια. Τα δάχτυλά μου έχουν αδυνατίσει τόσο πολύ, ώστε δεν μπορούν πια να κρατήσουν ούτε την πένα... »

Μιά άλλη άρρωστη, που είχε τότε στην περίοδο της αναρρώσεως, έχει την καλωσύνη να μου γράφει ότι της υπαγορεύω. Και όταν πεθάνω — μονάχα τότε — θα αναλάβει να σάς στείλει αυτό το γράμμα. »

«Επίστασα πολύ ώσπου να αποφασίσω να σάς γράψω. Άλλα δεν θέλω να φύγω απ' αυτόν τον κόσμο χωρίς να σάς ζητήσω συγγνώμη για το μεγάλω κακό που σάς έκανα, δίχως να το θέλω ή δυστυχισμένη. »

«Ο φτωχός μου 'Αρμάνδος μου είχε πει πόσο είσαστε θυμωμένη έναντίον μου και πόσο δυσωρεστηθήκατε όταν έμαθατε τις σχέσεις μου μαζί του... »

«Αναγνωρίζω τώρα το λάθος μου και μετανοώω. Μου άνοιξατε την πόρτα του σπιτιού σας, φανήκατε τόσο καλή απέναντί μου και όμως εγώ λησμόνησα την καλωσύνη και τη φιλοξενία που μου προσέφερατε κι' έγιναν φίλενάδω του παιδιού σας... »

«Καταλαβαίνω τώρα πόσο θυμώσατε μαζί μου γι' αυτό και τι κακή ιδέα θα έχετε σχηματίσει για μένα... »

«Έλπίζω ώστόσο να με ληπτηθήτε και να με συχωρέσετε όταν θα διαβάσετε τις γραμμές αυτές. Ως τότε άθχω πεθάνει. Θάχω πεθάνει από τη θλίψη μου... »

«Οι γιατροί που με βλέπουν, λένε πως έχω «άσθενεια του ήπατος». Δεν ξέρω τι θα πη αυτό, αλλά καταλαβαίνω πως άφότου πέθανε ο άγαπημένος μου 'Αρμάνδος, λυώνω ημέρα με την ημέρα, οθύνω και χάνομαι... »

«Αυτή είναι η άλήθεια και πιστέψτε την. Κανένας δεν λένε ψέμματα, κυρία, όταν πεθαίνει... Γι' αυτό πρέπει να δώσετε πίστι στα λόγια μου... »

«Σας δοκίζωμαι πως ο 'Αρμάνδος ήταν η πρώτη και μοναδική μου άγάπη. Ήταν ο μόνος άνδρας που γνώρισα και που άγάπησα με την καρδιά μου... »

«Τόν έρωτεύθηκα άμέσως, γρήγορα, υπερβολικά, τρελλά, χωρίς να ξέρω γιατί, τόν άγάπησα περισσότερο απ' όσο μπορεί κανείς ν' άγαπήσει... »

«Δεν ήμουν καθόλου κοκέτα... Γι' αυτό μάλιστα άπορώ κι' η ίδια πως κατόρθωσα να κερδίσω την άγάπη του... »

«Μην είστε κακά, κυρία μου. Συλλογισθήτε πως ήμαστε τόσο νέοι κι' οι δύο μας... »

«Άχ! Ήξερα πως ή ευτυχία μου αυτή δεν θα βαστούσε πολύ. Ήξερα πως θάρχότανε μια μέρα που κι' ο 'Αρμάνδος, όπως όλα τα παιδιά των καλών

με άγονία την ημέρα που θάρχόταν ή άλλη και θα μου τόν έπαυαν... »

«Δεν ξέρω όμως γιατί, παρηγοριούμαι με την ιδέα πως ή γυναίκα αυτή θα τόν έκανε ίσως ευτυχισμένο. Και έλεγα τότε πως άμα αττός γίνει ευτυχισμένος, εγώ θα μπορού να ναυοκίζω τη θλίψη μου έδω στη φτωχή μου γονία και να θυμάμαι τα παλιά, τα περασμένα... »

«Μά να πεθάνω είκοσι χρονών, μέσα σε λίγες μέρες, χωρίς καν να τόν φιλήσω για στερνή φορά! Ά, αυτό δεν μπορούσα ούτε να το φανταστώ ποτέ... »

«Και να που τώρα πεθαίνω κι' εγώ... Βαδίζω προς τόν θάνατο... Νοιώθω πως δεν θα ζήσω πολλές μέρες άκόμα... Θα φύγω και θα πάω να τόν βρω εκεί ψηλά... »

«Όταν πληροφορήθηκα τόν θάνατό του από τó στόμα του θυρωρού σας, μου φάνηκε σαν να με χτύπησε κεραυνός. Από ζέλη την ήμέρα θάρχω πως ή καρδιά μου σκεπάστηκε από πάγο... »

«Γύρισα στο σπίτι μου κι' άμέσως άρρώστησα. Έπειτα από δύο μήνες, πέθανε κι' ή θειά μου κι' έμεινα μόνη, κατόμονη στον κόσμο... »

«Είπε άλήθεια πως δούλευα πάντα. Ήταν άνάγκη, βλέπετε. Άλλά δούλευα σαν μια μηχανή και βυθίζομαι πάντα στη θλίψη μου που με κρουφόρωγε... »

«Η μόνη μου παρηγοριά ήταν να ξεκινώ κάθε πρωί και να πηγαίνω λουλούδια στον τάφο του 'Αρμάνδου. Μου φανόταν πως άναυοφιζόμουν έτσι... »

«Και τώρα που τó θυμήθηκα αυτό, άρρήστε με, κυρία μου, να σάς ευχαριστήσω γιατί δεχόσαστε τόνσων καιρό να μένουν τα φτωχά μου μπουζέτια κοντά στα δικιά σας. Αυτό μ' έκανε να έλπίζω πως ήσαστε λιγώτερο δυσωρεστημένη μαζί μου και πως με είχατε συγχωρήσει σχεδόν. »

«Επί τέλους, δεν μπόρεσα να κρατηθώ πια κι' έπεσα άρρωστη βαρεια. Έπειδή δεν είχα ούτε χρήματα για να συντηρηθώ, άναγκάστηκα να μω σ' αυτό τó νοσοκομείο. »

«Ω! Άν ξέρατε πόσο ύπόφερα την πρώτη μέρα που πέρασα έδω μέσα! Συλλογίζομαι ότι θα βρίσκατε εκεί κάτω άκόμα μω μαρμαμένο μου μπουζέτι της περασμένης βδομάδας και θα φανταζόσαστε πως έλησμήνησα τόν 'Αρμάνδω μου... »

«Και γι' αυτό μονάχα αποφάσισα να σάς γράψω, για να ξέρετε πως δεν τόν λησμόνησα και πως πεθαίνω με τ' όνομά του στο ζώω μου... »

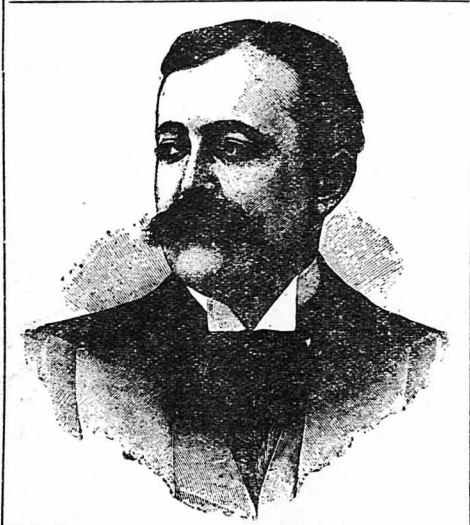
«Χτές, κυρία, έξωολεγγήθηκα... Είχα από τόν καιρό της πρώτης μου κοινοβίας να πάω στην εκκλησία. Φοβόμουν τούς παπάδες. Άλλά εκείνος που ήθε και με άκουσε, μου μίλησε γλυκά και μω ύποσχέθηκε πως ο Θεός θα μω συχωρέσει τα κοίματά μου... »

«Δεν θα φανήτε λοιπόν και σεις με τη σειρά σας έτσι καλή μαζί μου; Δεν είναι άλήθεια πως έπάψατε ναστε θυμωμένη έναντίον μου, έπειδή άγάπησα τόσο πολύ τόν πεθάνω γιό σας;... »

«Χαίρετε, κυρία! Άν είχα την άδεια να σάς ζητήσω μια χάρη, θα σάς παρακαλούσα, άμα θα πάτε στο νεκροταφείο, να άγοράσετε ένα μπουκετάκι από λουλούδια της εποχής και να τó βάλετε στον τάφο του 'Αρμάνδου μαζί με τó δικιά σας. »

«Ο καλός εφημέριος μω είπε πως μπορεί να βρη κανείς στον ουρανό αυτούς που άγαπούσε έδω στη γη. Μω φαίνεται όμως πως θα ευχαριστιόταν πολύ ο άμοιρος 'Αρμάνδος, αν έβλεπε από ψηλά πάνω στο μνήμα του τα άναμνηστικά λουλούδια της μικροούλας του φίλης... »

«Θα φανήτε καλή, υπερβολικά καλή, κυρία, αν θα θυμηθήτε και θα ίκανοποιήσετε την τελευταία επιθυμία που σάς εκφράζει

Ο συγγραφέας του διηγήματος Γάλλος 'Ακαδημαϊκός Μαρσέλ Πρεβό.

«Θέλει να μω πής «στο καλό». ΓΙΑΒΕΡΤΗ, (με κλωσύνη). — Στο καλό, Ρένα. Και, πού; Ξέρε;... Ίσως μια μέρα ξαναδωθώμε. ΠΕΝΑ. — Όχι, όχι. Ποτέ πια!... (Φεύγει με τó κεφάλι σκυμένο. Ή Γιλβέρτη μένει για μια στιγμή σερπική. Ύστερα σηκώνεται, πηγαίνει στο μικρό γραφείο που είχε σε μια γονία του σαλονιού, παίρνει χαρτί και πένα κι' αρχίζει να γράφει:). ΓΙΑΒΕΡΤΗ, (γράφοντας). — Άγαπημένο μου Πέτρο... Σε συχωρώ... Γύρισε πίσω, κοντά μου...»

οίκογενε τ'ω γ, θα παντρευότανε με μια άλλη και θα πάυε πια να είναι δικός μου... »

«Τό ήξερα αυτό, και ένω καθόμουν τις μαύρες νύχτες τού χειμώνα σκυμμένη έμπρός στο έρωγχείριό μου, όλοιό ν'α χ η, συλλογίζομουν

«Και να που τώρα πεθαίνω κι' εγώ... Βαδίζω προς τόν θάνατο... Νοιώθω πως δεν θα ζήσω πολλές μέρες άκόμα... Θα φύγω και θα πάω να τόν βρω εκεί ψηλά... »

«Όταν πληροφορήθηκα τόν θάνατό του από τó στόμα του θυρωρού σας, μου φάνηκε σαν να με χτύπησε κεραυνός. Από ζέλη την ήμέρα θάρχω πως ή καρδιά μου σκεπάστηκε από πάγο... »

«Γύρισα στο σπίτι μου κι' άμέσως άρρώστησα. Έπειτα από δύο μήνες, πέθανε κι' ή θειά μου κι' έμεινα μόνη, κατόμονη στον κόσμο... »

«Είπε άλήθεια πως δούλευα πάντα. Ήταν άνάγκη, βλέπετε. Άλλά δούλευα σαν μια μηχανή και βυθίζομαι πάντα στη θλίψη μου που με κρουφόρωγε... »

«Η μόνη μου παρηγοριά ήταν να ξεκινώ κάθε πρωί και να πηγαίνω λουλούδια στον τάφο του 'Αρμάνδου. Μου φανόταν πως άναυοφιζόμουν έτσι... »

«Και τώρα που τó θυμήθηκα αυτό, άρρήστε με, κυρία μου, να σάς ευχαριστήσω γιατί δεχόσαστε τόνσων καιρό να μένουν τα φτωχά μου μπουζέτια κοντά στα δικιά σας. Αυτό μ' έκανε να έλπίζω πως ήσαστε λιγώτερο δυσωρεστημένη μαζί μου και πως με είχατε συγχωρήσει σχεδόν. »

«Επί τέλους, δεν μπόρεσα να κρατηθώ πια κι' έπεσα άρρωστη βαρεια. Έπειδή δεν είχα ούτε χρήματα για να συντηρηθώ, άναγκάστηκα να μω σ' αυτό τó νοσοκομείο. »

«Ω! Άν ξέρατε πόσο ύπόφερα την πρώτη μέρα που πέρασα έδω μέσα! Συλλογίζομαι ότι θα βρίσκατε εκεί κάτω άκόμα μω μαρμαμένο μου μπουζέτι της περασμένης βδομάδας και θα φανταζόσαστε πως έλησμήνησα τόν 'Αρμάνδω μου... »

«Και γι' αυτό μονάχα αποφάσισα να σάς γράψω, για να ξέρετε πως δεν τόν λησμόνησα και πως πεθαίνω με τ' όνομά του στο ζώω μου... »

«Χτές, κυρία, έξωολεγγήθηκα... Είχα από τόν καιρό της πρώτης μου κοινοβίας να πάω στην εκκλησία. Φοβόμουν τούς παπάδες. Άλλά εκείνος που ήθε και με άκουσε, μω μίλησε γλυκά και μω ύποσχέθηκε πως ο Θεός θα μω συχωρέσει τα κοίματά μου... »

«Δεν θα φανήτε λοιπόν και σεις με τη σειρά σας έτσι καλή μαζί μου; Δεν είναι άλήθεια πως έπάψατε ναστε θυμωμένη έναντίον μου, έπειδή άγάπησα τόσο πολύ τόν πεθάνω γιό σας;... »

«Χαίρετε, κυρία! Άν είχα την άδεια να σάς ζητήσω μια χάρη, θα σάς παρακαλούσα, άμα θα πάτε στο νεκροταφείο, να άγοράσετε ένα μπουκετάκι από λουλούδια της εποχής και να τó βάλετε στον τάφο του 'Αρμάνδου μαζί με τó δικιά σας. »

«Ο καλός εφημέριος μω είπε πως μπορεί να βρη κανείς στον ουρανό αυτούς που άγαπούσε έδω στη γη. Μω φαίνεται όμως πως θα ευχαριστιόταν πολύ ο άμοιρος 'Αρμάνδος, αν έβλεπε από ψηλά πάνω στο μνήμα του τα άναμνηστικά λουλούδια της μικροούλας του φίλης... »

«Θα φανήτε καλή, υπερβολικά καλή, κυρία, αν θα θυμηθήτε και θα ίκανοποιήσετε την τελευταία επιθυμία που σάς εκφράζει

Η ευπειθεστάτη δούλη σας ΕΡΡΙΕΤΤΑ ΠΕΡΡΕΝ».